

Paweł Szuppe

ORCID: 0000-0001-6806-3161

ppp-1975@o2.pl

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
Wydział Teologiczny

Chrześcijanie i muzułmanie we wzajemnych relacjach

***Chrześcijanie w świecie islamu. Dialog – Pośtannictwo – Świadectwo*, red. Eugeniusz Sakowicz, Bogusław Żero MAfr,
Misjonarze Afryki (Ojcowie Biali),
Natalin k/Lublina 2021, ss. 238**

DOI: 10.34739/doc.2021.18.20

Jan Paweł II podczas swej pielgrzymki do Afryki w 1980 r. spotkał się z biskupami Kenii. Wypowiedział wtedy znamienne słowa, że Chrystus jest Afrykaninem w członkach swojego Mistycznego Ciała – Kościoła. Przez zbawczą mękę, śmierć i zmartwychwstanie zjednoczył się z każdym człowiekiem¹. Afryka to kontynent różnych kultur, tradycji, społeczności. Można tu spotkać chrześcijan, muzułmanów, wyznawców miejscowych religii plemiennych. Stanowi ważną przestrzeń dialogu międzyreligijnego, czego wyrazem jest dialog Kościoła katolickiego z islamem i tradycyjnymi religiami Afryki².

Kościół katolicki rozwija się w Afryce dzięki działalności rozmaitych zakonów, męskich i żeńskich. Wśród nich istotne miejsce zajmują Misjonarze Afryki (Ojcowie Biali) oraz Misjonarki Najświętszej Maryi Panny Królowej Afryki (Siostry Białe). W 2019 r. zgromadzenia te obchodziły Jubileusz 150-lecia swojego istnienia, w ramach którego odbyło się sympozjum poświęcone dialogowi chrze-

¹ E. Sakowicz, B. Żero, *Wstęp*, [w:] *Chrześcijanie w świecie islamu. Dialog – Pośtannictwo – Świadectwo*, red. E. Sakowicz, B. Żero, Natalin k/Lublina 2021, s. 7.

² *Ibidem*, s. 8.

ścijańsko-muzułmańskiemu³. Misjonarze i misjonarki Afryki głoszą Ewangelię oraz dają świadectwo wiary w świecie islamu (region Maghrebu, głównie Algieria i Tunezja). Ich obecność stanowi swoisty „znak czasu”, wobec którego nie można przejść obojętnie⁴. Ważną część działalności misyjnej Ojców i Sióstr Białych stanowi dialog z islamem, będący świadectwem siły oraz skuteczności działania Ewangelii. Głoszą oni Chrystusa wśród afrykańskich muzułmanów. Niektórzy z nich poświęcili własne życie za wiarę, stając się męczennikami⁵.

W dniach 25-26 stycznia 2019 r. odbyło się sympozjum na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II, poświęcone teoretycznym i praktycznym wymiarom dialogu chrześcijańsko-muzułmańskiego w państwach Maghrebu. Nieocenione były tu świadectwa misjonarzy i misjonek Afryki⁶. Owocem sympozjum stała się recenzowana książka *Chrześcijaństwo w świecie islamu. Dialog – Posłannictwo – Świadectwo*. Całość dzieła obejmuje: wstęp, wprowadzenie, trzy tematycznie ułożone części („Dialog”, „Posłannictwo”, „Świadectwo”), posłowie⁷. Struktura książki jest logiczna, przejrzysta i uporządkowana. Otwiera ją artykuł wprowadzający „Głoszenie Ewangelii i dialog ze szczególnym uwzględnieniem relacji chrześcijańsko-muzułmańskich” (kard. Michael Fitzgerald MAfr). Stanowi on „klucz” do zrozumienia pozostałych tekstów zawartych w publikacji⁸.

W pierwszej części pracy znajdują się artykuły poświęcone dialogowi: „Papieski Instytut Studiów Arabistycznych i Islamologicznych (PISAI). Misja, działalność i wpływ Instytutu na dialog

³ Ibidem, s. 9.

⁴ Ibidem, s. 10.

⁵ Ibidem, s. 10n. Na temat męczeństwa zob. K. Keler, *Męczennicy jako partnerzy w dialogu międzyreligijnym*, „Nurt SVD” 2007, nr 3-4, s. 193-207; E. Sienkiewicz, *Męczeństwo jako świadectwo prawdziwe*, „Studia Koszalińsko-Kołobrzeszkie” 2012, z. 1, s. 129-144.

⁶ E. Sakowicz, B. Żero, *Wstęp...*, s. 11.

⁷ Ibidem s. 14.

⁸ Ibidem. Odnośnie głoszenia Ewangelii i dialogu międzyreligijnego zob. F. Arinze, J. Tomko, *Dialog i przepowiadanie: dokument Papieskiej Rady do Spraw Dialogu Międzyreligijnego oraz Kongregacji Ewangelizacji Ludów*, „Nurt SVD” 1993, nr 3, s. 75-106; F. Arinze, M. Zago, *Postawa Kościoła wobec wyznawców innych religii*, [w:] *Islam w dokumentach Kościoła i nauczaniu Jana Pawła II (1965-1996)*, red. E. Sakowicz, Warszawa 1997, s. 30-44; Sekretariat dla Niechrześcijan, *Postawa Kościoła wobec wyznawców innych religii (10 VI 1984)*, [w:] *Nauczycielski Urząd Kościoła a religie*, red. I.S. Ledwoń, P. Królikowski, Lublin 2015, s. 686-698.

chrześcijańsko-muzułmański” (Diego Sarrió Cucarella MAfr); „Biblijne kryteria dialogu i współpraca pomiędzy Kościołem katolickim i wyznawcami islamu na przykładzie Afryki Wschodniej (Uganda)” (Lazaro Bustince MAfr); „Muzułmanie «w otoczeniu» chrześcijan. Od polskiego islamu do islamu w Polsce” (Eugeniusz Sakowicz); „Islam i muzułmanie w świetle polskiej prasy katolickiej i Internetu” (Magdalena Rzym)⁹.

Druga część publikacji zawiera teksty dotyczące posłannictwa: „Misjonarze Afryki i Siostry Misjonarki NMP Królowej Afryki. Ich wkład w chrześcijańsko-muzułmański dialog” (kard. Michael Fitzgerald MAfr); „Wierność Chrystusowi i Algierczykom. Świadczenie o męczennikach z Tizi-Ouzou” (Anselme Tarpaga MAfr); „Osobiste świadectwo o wspólnocie Misjonarzy Afryki w Tizi-Ouzou” (kard. Michael Fitzgerald MAfr); „Zmieniające się paradygmaty misji Ojców Białych w krajach Maghrebu” (Bogusław Żero MAfr); „Męczeństwo chrześcijan w Algierii (1994-1996) – «antidotum» na przemoc polityczną islamskich fundamentalistów” (Eugeniusz Sakowicz)¹⁰.

W trzeciej części książki znajdują się opracowania odnoszące się do świadectwa: „Maghreb, Mauretania, Polska – Ziemia islamu, ziemia spotkania” (s. Mia Dombrecht Msola SMNDA); „Wkład i umiejscowienie Ojców Białych i Sióstr Białych w Kabylji w Algierii na przykładzie At Menguellet” (Farida Aït Ferroukh); „Świadectwo chrześcijańskiej miłości w muzułmańskim środowisku Algierii” (s. Teresa Kałuża WNO)¹¹. Posłowie stanowi próbę „wyjścia ku przyszłości”, związanej z tematyką omawianego dzieła oraz jego wyzwaniem¹². Podkreśla konieczność prowadzenia działalności misyjnej przez Ojców i Siostry Białe w regionie Maghrebu. Istotną częścią przekazu Ewangelii jest dialog międzyreligijny. Działalność Kościoła katolickiego na kontynencie afrykańskim, zwłaszcza w środowiskach muzułmańskich, wymaga wielkiego trudu, a także poświęcenia. Tylko postawa wzajemnego szacunku chrześcijan i muzułmanów umożliwi pokojowe współistnienie wyznawców obu religii. Obecność chrześcijan w świecie islamu to „znak czasu”, „głos” profetyczny Kościoła. Misjonarze i misjonarki Afryki wypełniają nakaz

⁹ E. Sakowicz, B. Żero, *Wstęp...*, s. 14n.

¹⁰ Ibidem, s. 15.

¹¹ Ibidem.

¹² Ibidem.

Chrystusa, głosząc Ewangelię wśród muzułmanów. Są często jej ukrytymi świadkami¹³.

W polskim Kościele Ojcowie i Siostry Białe prowadzą animację misyjną, wyzwalając od lęku tych, którzy spotykają się z muzułmanami. Uczą realizmu przy spojrzeniu na islam. Znają swoją tożsamość chrześcijańską, dzięki czemu mogą wyjść ku drugiemu człowiekowi, nawet w stronę tego, który takiego gestu nie chce uczynić¹⁴. Przedstawiona książka należy do wyjątkowych na rynku polskim. Ukazuje trud przekazu Ewangelii w świecie islamu, podejmowany przez misjonarzy i misjonarki Afryki, którego podstawą jest dialog. Jej wartość podnoszą świadectwa osób, pracujących w środowiskach muzułmańskich na terenie Afryki. Dzieło stanowi prawdziwe kompendium wiedzy z zakresu działalności misyjnej Ojców i Sióstr Białych w regionie Maghrebu. Prezentuje realia życia chrześcijan wśród wyznawców islamu. Warunkiem wspólnej koegzystencji przedstawicieli tych dwóch religii jest dialog, uwzględniający posłannictwo (pokorna obecność) i świadectwo (bezinteresowna służba, modlitwa)¹⁵. Publikację warto polecić nie tylko ludziom nauki, zajmującym się historią misji w Afryce czy wzajemnymi relacjami chrześcijańsko-muzułmańskimi w państwach Maghrebu, ale także wszystkim, którzy podejmują dialog międzyreligijny na różnych płaszczyznach życia. To interesująca pozycja nie tylko dla religioznawców, teologów, historyków. Niewątpliwie może ona zainteresować także socjologów, politologów i specjalistów z zakresu bezpieczeństwa narodowego.

Bibliografia / References

- Arinze F., Tomko J., *Dialog i przepowiadanie: dokument Papieskiej Rady do Spraw Dialogu Międzyreligijnego oraz Kongregacji Ewangelizacji Ludów*, „Nurt SVD” 1993, nr 3.
- Arinze F., Zago M., *Postawa Kościoła wobec wyznawców innych religii*, [w:] *Islam w dokumentach Kościoła i nauczaniu Jana Pawła II (1965-1996)*, red. E. Sakowicz, Warszawa 1997.
- Chrześcijanie w świecie islamu. Dialog – Posłannictwo – Świadectwo*, red. E. Sakowicz, B Żero, Natalin k/Lublina 2021.

¹³ E. Sakowicz, B. Żero, *Posłowie*, [w:] *Chrześcijanie w świecie...*, s. 223-225.

¹⁴ *Ibidem*, s. 225.

¹⁵ *Ibidem*, s. 226.

Keler K., *Męczennicy jako partnerzy w dialogu międzyreligijnym*, „Nurt SVD” 2007, nr 3-4.

Sekretariat dla Niechrześcijan, *Postawa Kościoła wobec wyznawców innych religii (10 VI 1984)*, [w:] *Nauczycielski Urząd Kościoła a religie*, red. I.S. Ledwoń, P. Królikowski, Lublin 2015.

Sienkiewicz E., *Męczeństwo jako świadectwo prawdy*, „Studia Koszalińsko-Kołoobrzeskie” 2012, z. 1.